

Apunts per al segle XXI

Els Jocs Olímpics de Pequín 2008: avenç o retrocés?

En finalitzar els Jocs Olímpics de Pequín podem afirmar que els Jocs han estat un èxit organitzatiu i esportiu rotund, però un fracàs en el propòsit d'aconseguir un oberturisme polític i un avenç dels drets humans a la Xina.

Arran dels recents Jocs Olímpics de Pequín (Beijing per als xinesos) apareixen algunes reflexions al voltant de la qüestió plantejada: Els Jocs Olímpics de 2008, han suposat un avenç o un retrocés en l'esdevenir històric del moviment olímpic? Els Jocs Olímpics són un Patrimoni de la Humanitat que es desenvolupa quadriennalment de forma festiva i pacífica, en un acte unitari a través d'un ampli programa de competicions esportives entre els millors representants de les diferents nacions del Planeta. L'organització i la representació dels Jocs correspon a una ciutat, a un país i a un sistema cultural, polític i econòmic; cosa que suposa un important compromís per saber conjugar els valors propis amb els valors olímpics de pau, respecte als drets dels ciutadans, llibertat d'acció i expressió i festa mundial de la joventut. La responsable actual de l'organització d'aquest magne esdeveniment mundial ha estat la Xina, i en particular la seva capital, Pequín, un actor global en el concert de les nacions que aspira a ser una superpotència del segle XXI. El resultat ha estat mixt: extraordinària capacitat organitzativa i un èxit esportiu rotund, amb rècords inimaginables i nous mites esportius (Usain Bolt i Mark Phelps), però també una decepció, perquè no s'han donat les condicions de millora ciutadana, social i política que el món esperava d'aquesta emergent potència mundial.

I

La Xina té actualment una poderosa classe empresarial, una classe mitjana en constant creixement i, a més a més, ha aconseguit eradicar la pobresa entre milions de ciutadans d'aquest immens territori, tot convertint aquest país en un dels líders mundials d'aquest segle. No obstant això, el gegant asiàtic també presenta desajusts importants: grans diferències ètniques i culturals entre els diversos territoris, enorme disparitat econòmica entre regions, degradació mediambiental, corrupció, o absència d'una efectiva xarxa de seguretat social. Els desequilibris interregionals poden afectar l'estabilitat política necessària per al seu creixent lideratge extern, el creixement econòmic s'ha basat en la degradació ambiental, els drets humans han quedat menyscabats i la llibertat d'expressió és senzillament inexistent en un país dirigit amb mà fèrria per una classe política dirigent no democràtica que es decanta per un país monolític. En l'actualitat, la Xina és un actor global amb uns immensos recursos humans, molt dependent de les matèries primeres, respectuosa amb l'ordre mundial imperant i observadora de les regles del joc econòmic i polític vigent, que desitja aconseguir l'hegemonia regional al continent asiàtic i posteriorment imposar-se com a superpotència mundial.

Des de l'inici del seu oberturisme polític i econòmic fa 30 anys, la Xina desitjava organitzar els Jocs Olímpics com a gran esdeveniment mundial, per tal de presentar al món el seu model de transició política renovat, el seu potencial social i econòmic i les seves aspiracions en el concert de les Nacions. Els Jocs Olímpics de Pequín han servit per mostrar al món una nova edició dels Jocs i una nova visió de la Xina, que el president del COI, Jacques Rogge, va qualificar públicament en la cerimònia de cloenda de "veritablement excepcionals". Han estat uns Jocs mítics i xinesos. Mítics per les gestes del jove velocista jamaicà Usain Bolt, l'home més ràpid de la Terra, que amb els seus extraordinaris i increïbles registres en 100 i 200 metres n'ha rebaixat els límits humans, i del nedador nord-americà Mark Phelps, que amb les seves vuit medalles d'or ha superat Mark Spitz, un altre mite olímpic des dels Jocs de Munic del 1972. I han estat xinesos perquè la República Popular de la Xina ha estat primera al medaller olímpic, amb 51 medalles d'or, i segona, amb 100 medalles, en el còmput total de metalls. Sobretot, però, han estat xinesos perquè el drac asiàtic ha mostrat una capacitat d'organització extraordinària, ha impressionat el món amb les seves magnífiques instal·lacions (particularment el *Niu* i el *Cub d'Aigua*) i ha meravellat tothom amb les seves espectaculars cerimònies d'inauguració i de clausura, en les quals ha mostrat els seus 5.000 anys d'història, el seu llegat cultural i tecnològic a la humanitat (la pólvora, el paper, la brúixola o la impremta) i la seva realitat present.

II

Si els Jocs Olímpics de Pequín han suposat un èxit d'organització i de desenvolupament esportiu, els drets humans i polítics han retrocedit en nom de la seguretat dels mateixos Jocs. El règim xinès actual es troba centrat en el desenvolupament